

03751111 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

ภาคต้น ปีการศึกษา 2562

ครั้งที่ 3 24-25 ก.ค. 62

1. สิ่งแวดล้อมของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ กับ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น
2. สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ แบ่งออกเป็น 4 ส่วนคือ
 - lithosphere หมายถึง ดิน หิน
 - hydrosphere หมายถึง น้ำ
 - atmosphere หมายถึง บรรยากาศ
 - biosphere หรือ ecosphere หมายถึง สิ่งมีชีวิตและความหลากหลายทางชีวภาพทั้ง 4 อย่างนี้ รวมกันเป็น “ระบบสนับสนุนชีวิต”
3. สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ เรือกสวน ไร่นา ป่าปลูก และการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์
4. กฎหมายแม่ของสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย คือ พรบ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 ให้นิยามสิ่งแวดล้อมว่า “สิ่งต่าง ๆ ที่มีลักษณะทางกายภาพและชีวภาพที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและสิ่งทีมนุษย์ได้ทำขึ้น”
5. มนุษย์ต้องพึ่งพาพลังงานจากดวงอาทิตย์ เป็นต้นทุนดวงอาทิตย์ (solar capital) และพึ่งพาระบบนิเวศ เป็นต้นทุนของโลก (earth capital) ทั้ง 2 ต้นทุนนี้รวมกันเป็น “ระบบสนับสนุนชีวิต” เช่นกัน
6. น้ำตาลมะพร้าว ผลิตจาก “วง” หรือช่อดอกของมะพร้าว โดยใช้มีดปาดช่อดอก ถ้าจะทำน้ำตาลมะพร้าว ก็จะได้ผลมะพร้าว
7. ใช้กระบอกไม้ไผ่รองน้ำตาลที่หยดซึมออกมาจากช่อดอก โดยในกระบอกไม้ไผ่จะใส่แห้งไม้พะยอม หรือตะเคียน เคี้ยว เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำตาลบูดเสีย
8. ระหว่างการเคี้ยว (ต้ม) น้ำตาลมะพร้าวในกระทะบนเตา จะใช้เครื่องจักสานไม้ไผ่ที่เรียกว่า โค หรือ กระจง ครอบกระทะไว้เพื่อป้องกันการเดือดล้น และช่วยให้สามารถเร่งไฟแรง ๆ ได้
9. น้ำตาลมะพร้าว มีรสชาติต่างจากน้ำตาลทราย ไม่หวานแหลม และมีรสเค็มเจือเล็กน้อย เข้ากันดีกับขนมและอาหารท้องถิ่นแม่กลอง
10. ในการทำปลาทุ้มหวาน จะเติมน้ำแข็งลงไปด้วย ช่วยให้เนื้อปลาทุ้มเร็ว ไม่แข็งกระด้าง
11. ใช้มะนาวทาเปลือกมะพร้าวอ่อน ป้องกันไม่ให้เปลือกดำ ระหว่างการทำสังขยามะพร้าวอ่อน

ครั้งที่ 4 26-31 ก.ค. 62

1. ระบบนิเวศ (ecosystem) หมายถึง ระบบความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตรวมทั้งมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
2. แบ่งเป็น ระบบนิเวศทางชีววิทยา กับ ระบบนิเวศทางเทคโนโลยี
3. ระบบนิเวศทางชีววิทยา แบ่งได้เป็น 4 ระดับ
 - ระบบนิเวศธรรมชาติ มนุษย์ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว เช่น นกเพนกวินที่ขั้วโลกใต้ สัตว์ป่าในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร
 - ระบบนิเวศใกล้เคียงธรรมชาติ มนุษย์เข้าไปยุ่งโดยไม่ตั้งใจ เช่น การเข้าไปเก็บเห็ดในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
 - ระบบนิเวศกึ่งธรรมชาติ มนุษย์เข้าไปใช้ประโยชน์โดยตรง เช่น ป่าชุมชน
 - ระบบนิเวศที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สวนทุเรียน ทุ่งนา ไร่อ้อย

4. ระบบนิเวศทางเทคโนโลยี เกิดขึ้นจากมนุษย์ใช้ความรู้ในการพัฒนาโครงสร้างต่าง ๆ ขึ้นมา ตัวอย่างเช่น การศึกษา >> การวิจัย >> การสร้างนวัตกรรม >> เข้าสู่อุตสาหกรรม
5. ป่าชุมชน คือ การให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรป่าไม้พื้นเล็กที่ใกล้หมู่บ้าน ตำบล โดยชุมชนช่วยกันดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ตามที่ตกลงกัน
6. ต้นเป้ง พบขึ้นในป่าเต็งรัง หรือ ป่าแดง เป็นพืชพวกปาล์ม คล้ายต้นอินทผลัม ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด
7. หัวเป้ง หรือ ยอดเป้ง นำมาใช้ประกอบอาหารได้ นอกจากนี้ ผลเป้งก็กินได้
8. การขุดต้นเป้ง ชาวบ้านจะระวังไม่ขุดไปโดนรากของต้นไม้ใหญ่ในป่า
9. ใบเป้ง ใช้ทำไม้กวาดได้ ปัจจุบันหาคนทำไม้กวาดได้ยากแล้ว
10. หัวหอม นำลงไปเจียวในน้ำมัน ช่วยลดกลิ่นเหม็นหืนของน้ำมันได้
11. ชาวกำแพงเพชร นำกล้วยไข่ดิบ มาแกงกับหัวเป้ง
12. หลังจากถอนขนไก่บ้านแล้ว ต้องนำมาย่างไฟเพื่อกำจัดขนอ่อน และทำให้หนังไก่มีน้ำมันออกมา มีกลิ่นหอม
13. ในป่าชุมชน นอกจากจะขุดต้นเป้งแล้ว ยังหาของป่าอื่น ๆ เช่น เห็ดเผาะ (เห็ดถอบ)